

נשים בעבודה

ד"ר דוד פסיג בפנית רדיו עם רון נשיאל בתוכניתו השבועית "מעבירים לראשון" 13 באוגוסט 2005

בשבוע קשה זה שמחכה לנו לפני ההינתקות, חשבתי לדבר על עתידה של הדמוקרטיה כשיטת ממשל עתידית. אבל במחשבה שנייה, אמרתי שזה יהיה מסוכן מדי להשמיע דברים לא נעימים בשבוע שכזה. לכן החלטתי דווקא ללכת על משהו אופטימי יותר ולדווח על עוד מחקר מהכנס של האיגוד לחקר העתיד שהשתתפתי בו בשבוע האחרון אשר משך את תשומת ליבי. את עתיד הדמוקרטיה נשאר לימים יותר רגועים.

לכולנו יש בנות נהדרות בעלות פוטנציאל עצום להצליח בקריירות רבות. הבעיה היא שמשום מה, על אף שבעשור האחרון הן מגיעות להישגים טובים יותר מאשר הבנים בלימודי טכנולוגיה ומדעים, הן עדיין לא מצליחות לממש את הפוטנציאל הזה בסוג הקריירות והתפקידים שהן ממלאות בשוק העבודה. המצב בארץ אף חמור יותר יחסית למדינות מפותחות אחרות. אחד המחקרים שהוצגו בכנס שהייתי בו בשבוע שעבר עסק בבעיה הזו ובמגמות שמתפתחות ממנה בעשור הקרוב.

החוקרים מצאו כי שליש מהבוגרות של מחלקות, כמו כימיה, פיסיקה, מנהל עסקים וכאלה תחומים מדעיים קשיחים אינן מוצאות עבודה בתחומן... לעומת רק 20 אחוז מהבנים. וגם אלה שמוצאות עבודה בתחום התמחותן, אם הן רוצות לעבור למקום עבודה אחר מכל סיבה שהיא, הן מתקשות למצוא מעביד אחר... ושוב יותר מבנים. החוקרים גם מצאו שאם אישה יוצאת ממעגל המועסקים ולו לתקופה קצרה של שנה או שנתיים לא רק שהיא תתקשה למצוא עיסוק המתאים לרמת המיומנות שלה אלא שהיא תפסיד כשליש מרמת ההכנסה שלה יחסית לבן אחר במצבה.

חמור יותר, החוקרים מצאו שכמחצית מהבנות, בוגרות המחלקות היוקרתיות ביותר באוניברסיטאות הכי מכובדות, פורשות מהעבודה בסביבות גיל ה-40. הסיבות לכך רבות—החל מאפשרויות קידום וסיפוק בלתי מקובלות, דרך העובדה שרבות מהן חושבות שבעליהן מכבידים על רצונן בקריירה, וכלה ברצונן לדאוג לילדים או להורים מתבגרים שבבית.

מה שהחוקרים מצאו הוא שאם החברות או העסקים בעשור הקרוב יצליחו להחזיק את הנשים הללו במקום עבודתן... מי שיצליחו לקדם אותן כראוי... מי שיתגמלו נכון את המיומנויות הגבוהות שלהן... ובכלל, מי שיצליחו לתת מענה לצרכיהן—המשפחתיים והקרייריסטיים בשלבים ההתחלתיים בקריירה שלהן, ישאו ברכה ויגבירו את היתרון

בעולם המתועש וגם בישראל, קבוצת הגילאים הקטנה ביותר באוכלוסיה, יחסית כמוון לשאר קבוצות הגילים, היא זו שבין 35-45, לכן בשנים הבאות יהיה מחסור גדול בידיים עובדות מיומנות שבבא העת יהיו המנהלים. בישראל זו הקבוצה הקטנה ביותר באוכלוסיה. וגם כאן בעשור הקרוב יהיה מחסור גדול במנהלים מיומנים בדרגי הביניים ומעלה.

המאבק על החברה האלה יהיה גדול והם יהיו מבוקשים בשוק העבודה. לכן, הארגונים שיצליחו להחזיק כוח אדם מיומן מהמאגר הנשי שנוטה לעזוב בשלבי הכניסה לניהול בדרג הביניים יזכו במנהלים הטובים ביותר כשזמנם של אלו יגיע להוביל. הדרך הטובה היא להיות נחמדים לבנות הטובות, המשכילות והמיומנות בשנים בהן הן מגדלות ילדים... ובעל...

המחקר מציע כמה דרכים בהן עסקים יכולים ללכת בה כדי לאפשר לכוח האדם המיומן הזה לא לברוח בשנים הקשות ביותר בגידול משפחה ובעיצוב קריירה. החוקרים מצאו שמספר חברות מועט כבר החל ליישמן אבל הם צופים שזו מגמה שתלך ותתחזק מחוסר ברירה. הארגונים פשוט ישוועו לכוח אדם מיומן ואיכותי בעתיד ויהיה להם מאוד קשה למצוא אותו בעיקר בגלל המבנה הדמוגרפי שזה עתה הזכרנו.

למשל, חברות ישכילו אם יאפשרו לסגל הבכיר העתידי שלהן לעבוד חצאי משרות בשנים בהן צורכי הבית והילדים הכי הרבה תובעניים. הדבר כבר מוכיח שנשים מגיבות בהוקרה ובתחושת מחויבות ארוכת שנים בשל כך.

אחד ממקומות העבודה שמנסים את השיטה מוצא שאפילו אם הנשים הללו מבלות פחות 40 אחוז שעות במקום העבודה, הפיריון שלהן אינו נופל משמעותית מזה אם הן היו נשאות במשרה מלאה. יש כמה ארגונים שמאפשרים שלושה ימי עבודה לנשים בעלות פוטנציאל ומיומנויות גבוהות. חצאי המשרות הללו מסתבר אפקטיביות בשמירת הנשים הללו במקום עבודתן במיוחד כשזה לא פוגע באפשרויות הקידום שלהן ובאפשרויות המשך הכשרתם המקצועית.

אחת החברות האמריקאיות, Earnst & Young, הגדילה כבר לעשות בכך שהיא מיסדה מחלקה שלמה שתפקידה לשמור את כוח האדם הנשי שלא יעזוב את מקום עבודתו. תפקיד המחלקה הזו הוא למפות ולפזר לכוח האדם הנשי מטלות שניתן לעשותן מהבית בעזרת טכנולוגיות טלקומוניקציה, ולאפשר להן להיות יותר בבית כשהן צריכות. בנות, להחזיק מעמד... זה הסוד להצלחה.